

Wit met zwarte merel

Eind oktober verschijnt in een boompje voor ons huis een merelmannetje, met een witte bovenkant en een zwarte onderkant. Het verenkleed van mannelijke merels is gewoonlijk geheel zwart en daarom ziet deze vogel er heel ongewoon uit. Witkopje heeft zwarte ogen en zwarte veren. Het is dus geen albino, want die kunnen helemaal geen pigment aanmaken en dat resulteert in witte veren en rode ogen. Deze merel heeft een kleurmutatie die leucisme wordt genoemd, hij maakt wel pigment maar verspreid het niet goed over zijn veren.

Witkopje gedraagt zich als een doodgewone merel. Hij is oplettend als er mensen langslopen, eet vuurdoornbessen, scharrelt tussen de bladeren en maakt ruzie met andere merels. Terwijl ik naar hem kijk vraag ik me af of hij nadelen ondervindt van zijn ongewone verenkleed. Het is echter geen jonge vogel, want zijn snavel is geel. Merelmannetjes die afgelopen zomer uit het ei zijn gekropen hebben in hun eerste winter namelijk een zwarte snavel. De vogel is dus minstens een jaar oud en hij weet zich blijkbaar aardig te redden.

Waarschijnlijk bivakkeert witkopje nog niet zo lang in de omgeving van ons huis, want dan had ik hem vast al eerder gezien. Na het broedseizoen gaan merels vaak rondzwerfen, op zoek naar plekken waar voedsel is. Het hele jaar zijn er merels in Nederland, maar dat wil niet zeggen dat je de hele tijd dezelfde individuen ziet. Er trekken veel merels door ons land, die in noordelijker streken hebben gebroed, maar omdat je de vogels meestal niet individueel kunt herkennen vallen die verschuivingen in de merelpopulatie niet op.

In de afgelopen vijf jaar heb ik in Pijnacker drie leucistische merelmantjes gezien, met grote onderlinge verschillen in de hoeveelheid en de locatie van het wit in het verenkleed. Leucistische merels zijn niet talrijk, maar je ziet ze vaker dan albino's, die doorgaans over een verminderd gezichtsvermogen beschikken en daardoor vermoedelijk minder kans hebben om in het wild te overleven. Leucisme komt niet alleen bij merels voor, je ziet het ook bij andere vogelsoorten, zoals huismussen en kauwtjes. Witte veren vallen vooral erg op bij vogels die gewoonlijk helemaal zwart zijn.

Heeft u zelf een leuke waarneming? Zet die dan eens in de waarnemingenrubriek van de vereniging voor Natuur- en Milieubescherming Pijnacker op www.nmpijnacker.nl.

Caroline Elfferich, november 2007